

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XXXVII. Quæ corporistemperatio longauior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

calore omnis vita sustentetur, genus hoc animalis calidissimum omnium est. Adde etiam sui corporis proportionem humidissimum, & quidem optimo & ad prorogandam vitam aptissimo humore. Cur autem iam fiat, ut minus, quam animalia multa, viuat; colligere licet est superioribus.

Denique illud pretermittendum non est, quod Theophrastus admonuit; animalia, quae magis fecunda sunt, minus viuere; quaeque plurima pariunt, citissime conulescere & parere. Eadem autem est ratio, quae in plantis significata est, & Aristoteles mulum sterilem magis longaeuam esse dixit, quam sint equus aut asinus fecundus.

QVAE CORPORIS TEM-
peratio longaeuor.

CAPVT XXXVII.

D hunc locum illa quoque medicorum disputatio pertinet; Quanam corporis temperatio maximè sit ad prorogandam vitam opportuna. Ac inter omnes quidem video ferè conuenire frigoris ac siccitatis excessum perbreuis esse vitam; quod hae duae qualitates sociæ sunt mortis, suaque natura adducant interitum: Sed ego minimè verborum affirmare, breuioris esse vitam temperatione illam, quae frigore magis abundet, quam siccitate. Nam, etiam calore & humore sustentetur vita; calor tamen præcipuus est vitæ parens & dux; humor autem velut id in quo sustentetur calor. Quare cum ea, quae frigore magis abundant, minorem habeant calorem; frigidusque perpetuas cum calore inimicitias exerceat atque illius operationes impediatur, consequens omnino est, ut eorum vita sit breuior. Ex eo quoque sumere licet argumentum; Quod si quæ temperationes calore & humore excedant, & si ambæ sint qualitates vitæ; diuturniores tamen, & viuaciores illæ sunt, quæ ad calorem propensius inclinant: quoniam hæc potior est vitæ qualitas. Contra igitur caduca magis & mortalis erat illa, quæ frigore magis, quam siccitate, excedit: quoniam qualitas magis noxia vitæque magis inimica dominabitur.

4. Itaque cholericæ temperatio potior est ad vitam, quam pituitosa & phlegmatica. Quoniam cum utraq; alteram duntaxat habeat illarum qualitatem, quæ vitæ comites sunt, cholericæ calorem habet, phlegmatica humorem, eumque impurum satis, dilutum, ac penè aquosum. Omnium igitur minimè viuax est melancholica,

5. quæ utraq; mortis qualitate regitur. Deinde phlegmatica, quæ frigus mortiferum habet & humorem vitæ. Tum cholericæ, quæ calore abundat, siccitate licet adiuncta. Omnium optima est sanguinea, quæ utroque vitæ principio nititur, calore & humore.

Quod enim aliqui probare conantur, calidam & siccam temperationem esse omnium maximè diuturnam: tum quia paucissima gignit extremæta, ex quibus morbi plurimi eruantur: tum quia dum procedente ætate frigus & humiditas accedunt, optima sit in senectute ad prorogandam vitam temperatio minus necessarijs argumentis concluditur. Nam ut mittam, in eorum altero

A inter sanitatem ac vitæ diuturnitatem non satis distingui; multò maior in illis inest necessitas, quæ pro sanguinea temperatione utrumque principium vitæ copulatum proponunt. Siquidem utrumque est ad vitam sustentendam necessarium: Neque hæc temperatio magis est excrementosa, quæ humore constat, non pituitosa & aqueo, ut phlegmatica, sed aëreo pingui, totoque utili & ad vitam reficiendam caloremque tuendum optimo. Procedente autem ætate tantum abest, ut calida & sicca temperatio ad producendam vitam melior euadat, ut calore fracto ac debilitato, siccitateque magis corpore, senectus & mors, quæ siccitates quadam sunt, breui consequantur. Nam quæ humiditas accedit, tota pituitosa est, frigida, & prorsus noxia: quæ calorem potius extinguat, quam foueat; nec vitam proroget, sed mortem adducat.

Probabili ratione disputari potest, si hæc ipsa temperatio sanguinea cum ea comparetur, quæ omni ex parte temperata sit. Nam Diuus & Conciliator propterea longiorem vitam temperatæ dederunt, quod longius distet ab extremis, quæ interitum adferre possunt: quod medici egrotorum corpora conentur semper ad eam temperationem adducere; quasi ea optimè conseruetur vita. Ac demum, quod operationes videatur habere perfectiores. Contra. Haly & Tuzifanus & Thomas de Garbo alijque coplures sanguineam potius calidam & humidam anteponunt. Fuitque sententia, tum Galeni, ut illa verba testantur, quæ leguntur in 6. lib. de sanitate tuenda cap. 8. quod ad temperamenti rationem attinet; qui maximè, sunt humidi, ij maximè sunt longæui. Tum Aristotelis, qui calorem & humorem totius vitæ principia posuit. Nam si in harum qualitatum dominatu, vitæ consistit, maior sanè aut minor illius duratio in maiori aut minori dominatu consistit.

Ergo qui secus senserunt, haud satis longitudinem vitæ à sanitate distinxisse videntur. Etenim eam quidem constitutionem, quæ planè fuerit temperata, fatebor ego libenter magis esse sanam, & confirmabit Galenus in lib. de optima nostri corporis constitutione cap. 2. & 3. quod sanitatis natura in huiusmodi qualitatum omnium temperatione consideratur. quæ etiam minus facile à quauis causa perturbatur. Et ideo medici ægrotum corpus ad sanitatem trahentes, omni arte conantur ad hanc temperationem adducere. Et cum sanitas temperationem eam significet, quantum est perfectarum operationum principium, quid mirum si temperatum corpus perfectè operetur? At dum vitæ durationem video à perfecta vel imperfecta operatione abstrahere, à temperie vel intemperie atque ab alijs omnibus, solamque nutriendi animæ cum calido permansione significare, ut à Philosopho definitum fuit: quocumque tandem modo temperatum sit corpus atque in illo anima operetur: planè constituo, eo diutius permansuram esse animam, vitæque longiorem fore, quò plus caloris & humoris fuerit. Fit enim persæpe, ut longam vitam quis habeat & ad magnam senectutem perueniat, qui valetudinarius sit & plurimis morbis obnoxius.